

“Обществена подкрепа за устойчивото управление на зоните по Натура 2000 по черноморското крайбрежие”

Това издание е създадено с финансовата подкрепа на ФМ на ЕИП. Цялата отговорност за съдържанието на изданието се носи от Черноморска мрежа на неправителствените организации и при никакви обстоятелства не може да се приема, че това издание отразява официалното становище на ФМ на ЕИП и Договарящия орган.

Ролята на Европейския съд за изграждането на европейската екологична мрежа „Натура 2000”

По повод на изграждането на българския модул на общоевропейската мрежа “Натура 2000” в България и в частност във връзка с поетите от Република България ангажименти по прилагането на двете европейски директиви: Директива 79/409 за опазване на дивите птици /„Council Directive 79/409/EEC of 2 April 1979 on the conservation of wild birds/ , както и на Директива 92/43 за опазване на естествените местообитания на дивата флора и фауна /„Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora ”/ българската общественост беше разделена полярно в отношението си към мрежата Натура 2000.

Това разделение до голяма степен се основаваше и на неинформирането, съответно дезинформирането на обществеността относно реалната същност на екологичната мрежа Натура 2000 и последиците от нейното изграждане за местните общности.

Българското правителство от своя страна не прояви необходимата активност и политическа воля да се противопостави на определени икономически интереси, предимно по Черноморското крайбрежие и в областта на изграждащите се планински курорти.

Въпреки реалното присъединяване на България към Европейския съюз, считано от 01.01.2007г., и прокламираното пълно хармонизиране на националното законодателство в областта на защитата на природата, стана ясно че при транспонирането на двете посочени директиви, при изграждането на националната екологична мрежа, част от “Натура 2000” и в частност при определянето на защитените зони и приемането на техния списък, са допуснати многобройни нарушения на европейското право.

Българското правителство не успя да приеме навреме списък на зоните, който да отговаря на критериите, посочени в двете директиви.

В последствие въпреки приетия списък защитените зони бяха поставени в състояние на неопределеност и съответно без дължимата защита, което спомогна за тяхното увреждане до окончателното им обявяване.

Въпреки становището, че българското правителство се е открито като изключителен нарушител на европейското право, трябва да отбележим, че то не е единственото което е допускало случайни или умишлени нарушения при изграждане на екологичната мрежа.

Най-ясно това проличава, когато направим преглед на практиката на Европейския съд, откъдето е видно, че голям брой държави вече са допуснали определени нарушения, по които съдът се е произнесъл.

За да внесем необходимото терминологично уточнение ще използваме за яснота понятията «Европейски съд» и «Съд на Европейския съюз», като синоними.

В тази насока следва да имаме в предвид че до приемането на Лисабонския договор този съд се наричаше «Европейски съд на Справедливостта» или «Съд на Европейската общност».

Във всички случаи ще използваме новото наименование на съда, дори по повод на съдебната практика постановена преди изменението на неговото наименование в Лисабонския договор.

Тези обстоятелства от една страна разкриват пътя по който националните власти трябва да действат за да могат да избегнат възможните нарушения на двете директиви и от друга страна изтъкват ролята на съда като пазител на правото на съюза и орган който унифицира практиката по правилното прилагане на нормите на европейското право.

След приемането на Лисабонския договор и предвидените в него промени, съда включително и промяната на наименованието на съда в „Съд на Европейския съюз” придобива още по важна роля за гарантиране на еднаквото прилагане на европейското право.

В пълна степен тези промени ще се отразят по отношение на прилагането и тълкуването на природозащитното законодателство и по специално по отношение на изграждането на екологичната общоевропейска мрежа «Натура 2000».

Това показва защо трябва да сме запознати със основните параметри на структурата и функциите на съда на Европейския съюз, включително съобразно измененията, предвидени в Лисабонския договор, следва да концентрираме вниманието си върху двете важни производства, които се отнасят до опазването на природата.

В своята дейност съдът се е произнесъл основно в рамките на две производства, в които е преценявал прилагането и тълкуването на правото на ЕС от държавите членки.

Двете производства, които пряко засягат тези въпроси, а именно преюдициалното производство и делата за неизпълнение на задължение от страна на държави-членки ще бъдат пряко повлияни от настъпилите промени.

Делата за неизпълнение на задължение от страна на държава членка, предоставят на съда възможност в най- пълна степен да се произнесе дали държавата членка е изпълнила задълженията си съгласно правото на ЕС.

Наличието на предхождащата административна процедура, дава възможност на съда да си изгради ясна представа за фактическите и правни аспекти на разглежданите проблеми.

Съответно тази административна процедура, водена от Комисията е и шанс за държавата членка да коригира суверенно политиката си, както и да даде разумни аргументи, ако счита че не е в нарушение на правото на ЕС.

При неуспех на административната процедура съдът има решаваща дума, по делото заведено от Комисията или друга държава членка.

Освен констатацията на нарушенията, съдът разполага и със друг съществен дисциплиниращ инструмент, а именно налагането на фиксирани или периодични глоби на неизправната държава членка.

Когато правото на съюза е непълно или неправилно имплементирано или се прилага неадекватно от националните власти, Комисията може да започне административната процедура, включително да предприеме спешни действия и да изиска междинни мерки, а в последствие да представи случая за решаване от Съда.

Когато Комисията смята, че държавата- членка не се съобразява със съдебното решение тя е в правото си да поиска и налагането на глоба от отоветната държава.

Показателно е че прилагането от Съда на релевантния чл.228 от Договора, бе приложено за първи път, именно по дело свързано с опазване на околната среда в решение от 4.07.2000 г. Комисията срещу Гърция.

Това дело касае изпълнението на решението по предходно дело през 1992 г. във връзка с прилагането на директивите за отпадъците и опасните отпадъци.

В тази връзка беше и решението на съда, че доколкото липсват изрични правила в договорите, относно конкретните плащания, Комисията е оторизирана да приеме такива правила относно тези плащания.

По същото дело, след като се установява сериозността и продължителността на нарушенията, съдът постановява заплащане на глоба в размер на 20 000 Евро на ден, до окончателното прилагане на мерките за имплементиране на спорните норми.

Другото важно производство е производството по преюдициално запитване.

Това производство се явява уникално за съдебната практика и правото на Европейския съюз.

Преюдициалното запитване се основава на факта, че Европейския съд не е единствената инстанция, която прилага правото на съюза.

Националните съдилища са тези, които във всекидневната си практика трябва да прилагат европейското право.

Въпреки това именно Европейския съд е върховния тълкувател на правото на Европейския съюз и затова когато националният съд има съмнение относно тълкуването или прилагането на правото на съюза.

В този случай Европейския съд изпълнява ролята на един конституционен съд, уеднаквяващ практиката на националните съдилища в страните членки.

Независимо от факта, че съдът се произнася със становище, а не със съдебно решение в пряк смисъл, то по съществото си е обвързващо за всички страни.

Преюдициалното заключение е уникална възможност гражданите да могат косвено да се обърнат към Европейския съд за защита на своите права и интереси във връзка с прилагането на европейското право.

Процедурата по постановяване на заключението по преюдициално запитване е довела до ред важни дела, в които Съдът е извел, както върховенството на правото на съюза над националното право, така и други основни принципи на правото на Европейския съюз.

Затова съдът не може пряко да решава по въпроси от вътрешния правен ред, но чрез своето заключение той обвързва решаващия национален съд и влияе върху решаването на конкретното вътрешно дело.

Становищата на съда са задължителни и като разпореждания, с които националният съд трябва да се съобрази в други аналогични случаи, което е още едно доказателство за ефективността на преюдициалното заключение като инструмент за прилагането на европейското право.

Принципи

Съдът на Европейския съюз в рамките на своята практика е извел редица принципи, които имат основно значение за прилагането на правото на Съюза.

Във връзка с интересуващите ни проблеми за изграждането на мрежата «Натура 2000» са поставяни въпросите, относно действието на директивата като правен акт и транспонирането и във вътрешното право.

В едно от ключовите решения по дело С-6/04 Комисията срещу обединеното кралство Съдът тълкувайки нормата на чл.249 от договора, определя обвързващия характер на директивата като инструмент на общностното право.

В този смисъл директивата обвързва с резултата, който трябва да бъде постигнат, независимо от средствата чрез които тя е транспонирана в местното право.

При транспонирането на директивите държавите членки трябва да спазват принципите на правна определеност, правна сигурност и яснота и точност при формулирането на транспонираните разпоредби.

В тези принципи се включва и изискването да се следва духа на директивата, като съответните разпоредби бъдат реално приложени в практиката.

Държавите членки не могат да се позовават на вътрешната си правна система, за да оправдаят неизпълнението на задълженията, инкорпорирани в директивата.

Тези основни положения съдът формулира в няколко решения, между които С-157/ 89 Комисията срещу Италия, С- 166/ 97 Комисията срещу Франция, С- 415/ 01 Комисията срещу Белгия, С- 98/ 03 Комисията срещу Германия, С- 6/04 Комисията срещу Обединеното кралство.

За да бъде ефективно прилагането на директивата трябва да се осигури на всяко лице възможността да се позовава на нейните разпоредби пред националните съдилища и другите национални институции. В този смисъл е решението по дело С-118/94, Италия за осигуряване на персонални гаранции за позоваване на разпоредбите на директивите пред съответните държавни органи.

Директива за птиците

Директивата за опазване на дивите птици е един от първите актове на Общността в областта на защитата на природата.

Целта на Директивата е опазване на видове диви птици естествено срещащи се на европейската територия на държавите членки.

Приоритет на Директивата е и да отговори на рязкото намаляване на популациите на дивите птици в европейски контекст.

Особеностите на видовете птици предпоставят едно ефективно трансгранично сътрудничество между държавите членки, особено по отношение на мигриращите видове, които се възприемат като общо наследство на Общността.

Директивата дава повод за редица дела, като първоначално повечето от тези дела са свързани с опити на отделните държави членки да се отклонят от принципните забрани за хващане и убиване на птиците, но в последствие се поставят и други основни въпроси, отнасящи се до прилагането на политиките по определяне и опазване на специалните защитени зони, съгласно чл.4 от Директивата.

При попадането на тези зони в полезрението на Съда, стават факт и първите няколко дела в тази специфична материя, като например делото С-57/89 Комисията срещу Германия -Leybucht Dykes и известния случай с «Блатата Сантоня».С-355/90 Комисията срещу Испания Marismas de Santoña .

Процедурата по определянето и класификацията на «специалните защитени зони» се провежда от държавите членки, които следва да изберат подходящи по брой и размер територии за опазване на видовете определени в Анекс I по Директивата.

Държавите следва да предприемат и адекватни мерки по отношение на мигриращите видове, които не са изрично посочени в Анекс I, с цел защитата на тези видове.

В тази насока следва да се акцентира върху опазването на влажните зони и по специално върху тези с международно значение в обхвата на Рамсарската конвенция.

Между основните задължения на държавите членки е и визираното в чл.4.4 от Директивата разпореждане да се предприемат адекватни мерки, за да се избегне замърсяване или влошаване на местообитанията или всяко безпокойство на птиците, които биха могли да бъдат значителни с оглед целите на Директивата.

Първия случай в който съдът се признава е по искане на Европейската комисия и касае изграждането на дига в Северна Германия.

Съдът постановява, че държавите членки и техните институции не могат да редуцират площта на «специалните защитени зони», освен при изключителни основания, базирани на обществен интерес.

В същото време съдът отбелязва, че опасността от наводнения и опазването на брега съставляват достатъчно сериозни основания за оправдаване на строителството на дигата и укрепването на бреговете съоръжения, стига тези мерки да се придържат към необходимия минимум и да включват възможно най-минималното редуциране на защитената зона.

Следователно само грижата за човешкия живот е възприета като мотив за отклонение от режима установен с чл.4.4 от Директивата.

През 1990 г. от Европейската комисия е поставен за разглеждане пред Съда новия случай с блатата Сантоня по който се твърди че определени инфраструктурни инициативи провеждани във влажни зони в Испания са в нарушение на чл.4 от Директивата.

В решението си Съдът постановява, че «въпреки че държавите членки имат определена дискреция на преценка относно избора на «специалните защитени зони», то въпреки това класификацията на тези зони е предмет на определени орнитологични критерии определени от директивата, такива като присъствието на птици изброени в Анекс I, от една страна и класификацията на местообитанието като влажна зона от друга страна.»

Относно задължението за опазване на Блатата Сантоня съгласно чл.4.4.от Директивата Комисията идентифицира серия от локални мерки застрашаващи живота на птиците в тази зона, като например изграждането на път през част от блатата, установяването на промишлени предприятия, издаване на административно разрешение за асоциацията на рибарите да ловят миди в средата на блатата, както и заустването на непречистени отпадни води.

Всички тези действия са възприети от съда, като несъвместими с изискванията за опазване изложени в чл.4.4 от Директивата.

Тази аргументация съдът потвърждава по повод на решение постановено по искане за преюдициално запитване от Британската палата на Лордовете по дело C-44/95 (Обединеното кралство-«Lappel Bank») .

През 1993 г. Британските власти решават да определят Естуара на Медуей и Блатата /Medway Estuary and Marshes/ като «специална защитена зона».

В същото време площ от около 22 ха, позната като «Lappel Bank», е иключена от тази «специална защитена зона».

«Lappel Bank» съставлява територия покрита с наноси граниеща с пристанището на Шийрнес и географски попадаща в границите на Естуара на Медуей и Блатата.

Тази територия притежава определени орнитологични качества като цяло, като в същото време е важен компонент от цялостната естуарна екосистема.

Като допълнение Естуара на Медуей се явява и влажна зона от международно значение и е в обхвата на Рамсарската конвенция по отношение на редица мигриращи

видове, които използват територията за зимуване, както и за отправна точка по време на пролетната и есенната миграция.

Кралското сружество за защита на птиците е предприело действия срещу това решение, с аргумента че това решение е незаконно и не съответства на духа на Директивата, като са взети по внимание икономически съображения при определянето на «специалните защитени зони».

В тази връзка съдът отбелязва че в чл.4 от Директивата е залегнало изискването за защита, както на видовете изброени в Анекс I, така и на мигриращите видове.

Изискванията за защита не могат да бъдат измествани от други интереси в частност такива от икономическо естество.

Съдът тълкува чл.4 1. и 2. от Директивата в смисъл че държавите членки, не са оправомощени да вземат в предвид икономически интереси, когато определят «специалните защитени зони» и определят техните граници.

Палатата на Лордовете е запитала и дали Директивата позволява на страните членки, когато определят «специалните защитени зони» и определят техните граници могат да вземат в предвид икономически изисквания, като такива създаващи «общ интерес» преобладаващ екологичната цел на Директивата.

Съдът отговаря, като се позовава на делото за Блатата Сантоня, че икономическите изисквания не могат да се впишат в понятието «общ интерес» свързано и предвидено в екологичната цел на Директивата. .

Друго важно решение на Съда е постановено през 1998 г. когато съдът постановява че Нидерландия е действала в нарушение на Директивата, защото не е определила достатъчен брой «специални защитени зони».

Това е първия случай, когато държава членка е санкционирана за цялостната си политика по опазване на дивите птици.

Съдът акцентира върху вече изложения аргумент от делото «Блатата Сантоня», че «въпреки че държавите членки имат определена дискреция на преценка относно избора на «специалните защитени зони», то въпреки това класификацията на тези зони е предмет на определени орнитологични критерии определени от директивата».

Изискванията на Директивата е държавите членки да определят териториите на «специалните защитени зони», като това задължение не може да се избегне или компенсира чрез предприемането на други консервационни методи.

Съдът е на мнение че определянето от Нидерландия само на 23 зони с обща площ 327,602 ха е до голяма степен недостатъчно в сравнение с данните в международния опис на орнитологично важните места/ОВМ/ в обхвата на Европейската общност.

Съгласно научния доклад на територията на Холандия има 70 зони покриващи 797, 920 ха, които трябва да бъдат определени като «специални защитени зони».

Съдът постановява че това орнитологично изследване относно ОВМ е „единствения документ съдържащ научни доказателства и даващ възможност да се извърши оценка дали ответната държава е изпълнила задължението да класифицира като «специални защитени зони» най-подходящите територии.”

В последвалите решения съдът многократно потвърди най-важните елементи на своите предходни решения и в частност по отношение на задълженията на държавите членки да идентифицират «специалните защитени зони» и да осигурят адекватен правен статус за тяхната защита, по начин обвързащ националните власти.

Такива са например решенията по делата C-166/97 (Комисията срещу Франция) и C-96/98(Комисията срещу Франция).

При всеки от случаите Съдът акцентира върху високата орнитологична стойност на процесните «специални защитени зони», по отношение на редица видове,

включително застрашени или заплашени от изчезване видове ,и влиянието върху техните местообитания.

Във всеки случай Съдът намира също, че правния статус определен за защита на тези «специални защитени зони», е недостатъчен съобразно изложените изисквания на Директивата.

Важно е държавите членки да създадът адекватен правен режим на защита , който да позволи както оцеляването, така и възпроизводството на птиците, обхванати от директивата.

Определянето на съответните зони не трябва да включва само земите публична собственост или да включва само мерки различни от определянето на «специални защитени зони».

В няколко свои решения между които тези по дела С-3/96 (Комисията срещу Нидерландия), С-166/97 (Комисията срещу Франция), С-96/98(Комисията срещу Франция), както и С-166/04 (Комисията срещу Гърция).

В цитираните по – горе дела С-57/89 (Комисията срещу Германия), С-355/90 (Комисията срещу Испания - Блатата Сантоня) и С-44/95 (Обединеното кралство-) съдът извежда изключителния характер на екологичните критерии при определянето на «специалните защитени зони», както и забраната да се вземат в предвид съображения от икономически реакрационен или друг стопански характер.

Намаляването или фрагментирането на зоните, основано на подобни ненаучни критерии е изрично забранено.

Намаляването на територията на «специалните защитени зони» или коригирането на техните граници се допускат само ако тези зони вече не отговарят на изискванията за подходяща територия за опазване на видовете птици по директивата.

Освен в цитираните решения това правило е застъпено и в решенията по делата С-191/05(Комисията срещу Португалия), С-415/01(Комисията срещу Белгия).

Не на последно място трябва да се посочи и значението на орнитологично важните места за определянето на зоните, както и на научния доклад определящ тези места в европейската общност.

Освен цитираното дело С-3/96(Комисията срещу Нидерландия), друго важно решение в тази насока е по дело С-374/98(Комисията срещу Франция).

Всички цитирани по- горе решения задават правната рамка и основните принципи за опазването на птиците, обхванати от директивата.

Съдебната практика по директивата за птиците поставя основата за утвърждаване на общото природозащитно законодателство в отделните европейски държави.

Директива за местообитанията

Природните ресурси са в основата на устойчивото развитие.Те осигуряват основните жизнени функции, като удовлетворяват иискванията за храна, местообитания, въглеродни резерви и задържане на вода.

Има няколко основни проблема, които подкопават ефикасното и устойчиво използване на природните ресурси.

Различни форми на индустриални и селскостопаниски дейности влияят върху много от ресурсите.

Последните десетилетия показват изключително значими загуби за почти всички екосистеми в Европа.

Много територии предназначени за защита на природата попаднаха в риск поради реализирането на мащабни инфраструктурни проекти.

За да се отговори на тези предизвикателства Европейската общност прие през 1992 г. един важен инструмент насочен към опазване на биологичното разнообразие, а именно Директива 92/43 за опазване на естествените местообитания на дивата флора и фауна.

В съответствие с чл.3.1 от Директива 92/43 за опазване на естествените местообитания на дивата флора и фауна държавите членки трябваше да създадат европейска екологична мрежа от зони за природна защита на местообитанията и видовете, позната като Натура 2000.

Целта беше да се поддържа, а където е необходимо да се възстанови благоприятния екологичен статус за застрашените видове и местообитания.

Мрежата включи в обхвата си вече определените по Директивата за птиците «специални защитени зони», като въведе и нова група зони определени като «специални зони за защита» респективно «зони от значение за общността».

Терминът «специални зони за защита» е дефиниран в чл.1.1 от Директивата за местообитанията, като Европейската комисия е органа определящ кои от тези национално определени зони са «зони от значение за общността».

Съгласно чл.6.2 от Директивата за местообитанията, страните членки ще предприемат подходящи стъпки, за да избягнат влошаването на естествените местообитания и местообитанията на видовете в «специалните зони за защита», както и безпокойството на видовете за които зони те са били определени.

Обхвата на системата от мерки се определя от това доколко това безпокойство може да бъде значително с оглед на целите на Директивата.

В своето решение постановено по дело C-371-98, First Corporate Shipping, по повод искане за преюдициално запитване на Британския съд, Европейският съд постановява, че за целите на Директивата държавите членки не могат да вземат предвид икономически, социални и културни съображения или регионални и местни характеристики, когато избират и определят границите на зоните, които се предлагат на Европейската комисия, като подходящи за определяне със статут на «зони от значение за общността» .

Според Съда за да се състави проектосписък на «зоните от значение за общността», въз основа на който Комисията да е в състояние да идентифицира екологичната мрежа от «специални зони на защита», Европейската комисия трябва да разполага с изчерпателен лист на зоните, които на национално равнище притежават екологична стойност с оглед на разпоредбите на Директивата.

Само по такъв начин е възможно да се реализира целта да се поддържат или възстановят естествените местообитания и видовете обитаващи тези местообитания в състояние на благоприятен природозащитен статус в естествения им обхват.

Този обхват може да се простира трансгранично спрямо границите на отделните държави и самите държави членки не винаги могат да притежават достатъчно данни за състоянието на хабитатите в другите държави членки.

Поради това държавата не може въз основа на икономически, социални или културни съображения или поради регионални и местни характеристики да изключи и ограничи зони които на национално равнище имат екологен интерес относим от гледна точка на целите на природоопазване и без да се подставя в опасност реализацията на целта на Директивата на общностно равнище.

Съответно в решението си по дело C-103/00, Комисията с/у Гърция) през 2002 г. съдът за първи път дефинира обхвата на необходимите мерки за установяване и прилагане на системата за стриктна защита на отделните животински видове и за

избягване на обезпокояването на тези видове през размножителния период. Тези изисквания на Директивата са изложени в чл. 12 на същата.

В своята практика съдът възпроизвежда изискването за прилагане на единствено на критерии от научно естество, както е посочено в решенията по дела С- 67/99 / Комисията срещу Ирландия/, С- 71/99 / Комисията срещу Германия/ , С- 220/99 / Комисията срещу Франция/.

Никакви други критерии от икономически, социален или културен характер, както регионални или местни характеристики не следва да бъдат използвани при определянето на списъка с защитени зони, който се представя на Комисията за определяне на «зоните от значение за общността» / така по дело С- 371/98 / Обединено кралство/.

В същите решения съдът извежда изискванията, предложените от държавата членка зони да осигуряват географско покритие, което е хомогенно и представително за територията на всяка държава членка, като списъка с зони следва да е пълен и достатъчно представителен за всички местообитания и видове, съществуващи на съответната територия.

В друго свое решение по дело С-117/03 / Италия/ съдът определя принципа на предварителна защита за всички потенциални зони, които отговарят на критериите за определяне като зони от значение за общността.

Поради това държавата е длъжна да предприеме мерки за невлошаване на местообитанията и обезпокояване на видовете на възможно най- ранен етап.

Независимо от административните процедури за определяне на съответните зони.

Принципа за невлошаване е основна гаранция за опазването на зоните на възможно най-ранен етап.

В този смисъл са и решенията по дела С- 127/02 / Нидерландия/ и С- 6/04 / Комисията срещу Обединеното кралство/.

Друга важна гаранция за опазване на защитените зони е предвидената независима оценка на планове и проекти, които не са свързани пряко или не са необходими за управление на зоната.

Съдът е имал възможност подробно да разгледа в решенията по дела С- 127/09 / Нидерландия/.

Без значение е дали съответния план или проект се реализират във или извън съответната зона.

Определящо за оценката е въздействието върху зоната/ С- 98/03 / Комисията срещу Германия/.

При определянето на понятието план и проект съдът препраща към разпоредбите на Директива 85/337 за оценка на ефектите от определени публични и частни проекти върху околната среда.

Въпреки това оценката по Директивата за местообитанията е независима от екологичната оценка.

По подробно този въпрос е разгледан по делото С- 209/04 / Комисията срещу Австрия/.

Връзката между Директивата за птиците и Директивата за местообитанията е отразена в чл. 7 на Директивата за местообитанията.

Независимо дали зоните са били определени като специални защитени зони те подлежат на защита по режима, определен в Директивата за местообитанията, ако отговарят на критериите за класификация.

Спрямотези зони се прилага правния режим на защита, гарантиран за зоните от значение за общността, включително прилагането на принципа за невлошаване. / С-

374/98 / Комисията срещу Франция/, С- 415/01 / Комисията срещу Белгия/, С- 117/00 / Комисията срещу Ирландия/, С- 209/02 / Комисията срещу Австрия/.

По отношение на конкретните мерки за опазване на видовете, които всяка държава членка трябва да предприеме съдът е разтълкувал разпоредбите от чл.11 до чл.15 на Директивата.

Изграждането на система за стриктна защита на отделните видове обхваща не само, изброените в директивата примерни мерки, но и всички мерки, които са необходими за опазване на вида с оглед на неговата специфика.

В няколко дела С-98/03 / Комисията срещу Германия/, С- 6/04 / Комисията срещу Обединеното кралство/ и С- 221/04 / Комисията срещу Испания/ Съдът е посочил основните изисквания които Директивата за местообитанията поставя пред държавите членки..

Най- характерното дело във връзка с тази система от мерки - С-103/00 / Комисията срещу Гърция/ е образувано по повод липсата на адекватна защита за морската костенурка /*Caretta caretta*/, размножаваща се на малкия остров Закинтос.

С оглед на характеристиките си морската костенурка е особено беззащитна през периода на размножаване и снасяне на яйцата, като собеното е че тя снася яйцата си на брега на едно и също място всяка година.

В решението по това дело съдът дава стройна система от критерии, за да се изгради стриктна система от мерки с които да се отговори на специфичните нужди на видовете и по специално да се предотврати увреждането им през периода на размножаване.

Значението на Съда на Европейския съюз за изграждането на европейската екологична мрежа Натура 2000 е безспорно, както чрез тълкуването на европейското законодателство така и чрез предоставянето на ясни практически правила за конкретните критерии и подходи. Богатата практика за период от близо 30 години по двете европейски директиви – за птиците и за местообитанията поставя на изпитание изграждането и функционирането на националната част от тази мрежа в България.

Видно е от материята, застъпена в цитирани дела, че държавите членки са допускали неволни, а в отделни случаи и преднамерени нарушения на директивата.

Във всички тези случаи именно съдът е бил необходимият регулатор на техните действия, за да бъдат приложени правилно нормите на общностното природозащитно законодателство.

В същото време съдебната практика на Съда е формулирала достатъчно указания пред българските националните власти, за да бъдат избегнати грешките, допуснати от другите държави за тези години.

В заключение трябва да изтъкнем, че само доброто познаване на съдебната практика на Европейския съд ще предпази страната ни от неблагоприятни административни и съдебни процедури и санкции при изграждане на мрежата Натура 2000.

Селективен списък на по-важните решения на Европейския съд по прилагането на Директива 79/409 за опазване на дивите птици и Директива 92/43 за опазване на естествените местообитания на дивата флора и фауна във връзка с изграждането на Натура 2000 :

- С-57/89 Комисията срещу Германия - “*Leybucht*”
- С-355/90 Комисията срещу Испания - “*Santoña Marshes*”

- C-44/95 Обединеното кралство (становище по преюдициално запитване) – “Lappel Bank”
- C-118/94 Италия (становище по преюдициално запитване) – “Regione Veneto”
- C-3/96 Комисията срещу Нидерландия
- C-166/97 Комисията срещу Франция – “Seine Estuary”
- C-96/98 Комисията срещу Франция – “Poitevin Marsh”
- C-371/98 Обединеното кралство (становище по преюдициално запитване) – “First Corporate Shipping”
- C-374/98 Комисията срещу Франция - “Basses Corbières”
- C-67/99 Комисията срещу Ирландия
- C-71/99 Комисията срещу Германия
- C-220/99 Комисията срещу Франция
- C-103/00 Комисията срещу Гърция – “Caretta caretta on Zakynthos”
- C-117/00 Комисията срещу Ирландия – “Owenduff-Nephin Beg Complex”
- C-415/01 Комисията срещу Белгия
- C-127/02 Нидерландия (становище по преюдициално запитване) – “Waddenvereniging and Vogelbeschermingsvereniging”
- C-209/02 Комисията срещу Австрия – „Wörschacher Moos“
- C-98/03 Комисията срещу Германия
- C-117/03 Италия (становище по преюдициално запитване) – “Dragaggi”
- C-6/04 Комисията срещу Обединеното кралство
- C-235/04 Комисията срещу Испания
- C-418/04 Комисията срещу Ирландия
- C-508/04 Комисията срещу Австрия
- C-244/05 Германия (становище по преюдициално запитване) – „Bund Naturschutz Bayern”
- C-304/05 Комисията срещу Италия
- C-388/05 Комисията срещу Италия
- C-179/06 Комисията срещу Италия
- C-186/06 Комисията срещу Испания – „Segarra-Garrigues”
- C-293/07 Комисията срещу Гърция